

2017/100

ONTVANGEN 05 JAN. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Amsterdam
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 1025
1000 BA AMSTERDAM

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 04 JAN, 2018
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-bachelor leraar VO tweede graad Duits

Onze referentie
1301261

Uw brief van
31 oktober 2017

Uw referentie
hc17u0195

Bijlagen
1

Geacht college,

Met de brief van 31 oktober 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 1 november 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-bacheloropleiding leraar VO tweede graad Duits als bekostigde opleiding (voltijd en deeltijd) te verzorgen in de gemeente Amsterdam. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Onderwijs en de studielast is door u bepaald op 240 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 december 2017, kenmerk 2017/100, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-bacheloropleiding leraar VO tweede graad Duits als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
1301261

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 14 december 2017 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag voor een nieuwe opleiding van de Hogeschool van Amsterdam, de hbo bachelor Leraar VO tweede graad Duits te Amsterdam.

onderwerp advies nieuwe opleiding voltijd en deeltijd hbo bachelor Leraar VO tweede graad Duits Hogeschool van Amsterdam Amsterdam Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden. Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

ons kenmerk 2017/100 met vriendelijke groet,

bijlage advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

datum
14 december 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Hogeschool van Amsterdam
voltijd en deeltijd
hbo
bachelor
Leraar VO tweede graad
Duits
Amsterdam

ons kenmerk
2017/100

bijlage
beoordelingskader

Op 1 november 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo bachelor Leraar VO tweede graad Duits (voortaan vermeld als bachelor leraar Duits) als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 31 oktober 2017 met kenmerk hc17u0195). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool van Amsterdam om de hbo bachelor leraar Duits als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil per september 2018 de bachelor leraar Duits in Amsterdam aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor in het Croho onderdeel Onderwijs. De opleiding omvat 240 EC en wordt zowel in deeltijd als in voltijd aangeboden.

De bachelor leraar Duits bestaat voor 60% uit generieke vakken zoals adolescentenontwikkeling, taakgericht en intercultureel leren en sociolinguïstiek en voor 40% uit taalspecifieke kennis die wordt gegeven in vakken zoals Duitse spreekvaardigheid, grammatica en literatuur. Ook doen studenten een Lio-stage en landelijke kennistoets, krijgen ze beroepsopdrachten, doen ze aan werkplekleren en praktijkonderzoek. In het laatste jaar kiezen ze een richting en daarmee een specifieke onderwijsomgeving; vmbo/mbo of havo/vwo.

De bachelor leraar Duits is toegankelijk voor mensen met een havo of vwo diploma. De deeltijdversie is bedoeld voor leraren Duits die zich willen laten opscholen om in het onderwijs te kunnen blijven werken en onbevoegde native speakers.

pagina 2 van 8 Afgestudeerden van de bachelor leraar Duits kunnen leraar Duits worden in de onderbouw van havo en vwo scholen of in het vmbo en mbo.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bachelor leraar Duits sterk verwant is aan acht bestaande tweedegraads lerarenopleidingen Duits in Nederland en in die zin als bestaand onderwijsaanbod gekwalificeerd kan worden. Het gaat om de tweedegraads lerarenopleidingen Duits bij InHolland hogeschool (deze wordt afgebouwd en neemt geen nieuwe studenten meer aan), de Hogeschool Utrecht, Fontys Hogeschool, Christelijke Hogeschool Windesheim, Hogeschool Arnhem Nijmegen, Driestar Hogeschool, de Hogeschool Rotterdam en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding al bestaat. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bachelor leraar Duits aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte een beroep op de Kamerbrief over de aandacht in Nederland voor de Duitse taal (16 december 2014, ref 707192), de Motie Grashoff en Ypma (5 oktober 2016), de Kamerbrief over de onderwijsarbeidsmarkt (29 november 2016, referentie 1078570) en de Kamerbrief met plan van aanpak lerarentekort (24 februari 2017, referentie 1143793).

De commissie constateert dat Duits nog steeds een tekortvak is (Lerarentekort blijft aandachtspunt, VO Raad, 1 december 2016). Het Ministerie van OCW bevestigt dat kennis en begrip van de Duitse taal van belang is (Kamerbrief over de aandacht in Nederland voor de Duitse taal, 16 december 2014, ref 707192). De Tweede Kamer heeft de Minister verzocht om voor 15 februari 2017 een plan van aanpak op te stellen om tekorten aan te pakken (Tweede Kamer Motie Grashoff en Ypma, 5 oktober 2016; Kamerbrief over de onderwijsarbeidsmarkt, 29 november 2016, referentie 1078570, p.2). Dit plan is er gekomen (Kamerbrief met plan van aanpak lerarentekort, 24 februari 2017, referentie 1143793, p.2-9). Het bouwt voort op regionale initiatieven en sluit aan bij de aanpak om de in-, door- en uitstroom bij lerarenopleidingen te vergroten en zijinstroom te bevorderen.

Op grond van de Kamerbrief over de aandacht in Nederland voor de Duitse taal (16 december 2014, ref 707192), de Motie Grashoff en Ypma (5 oktober 2016), de Kamerbrief over de onderwijsarbeidsmarkt (29 november 2016, referentie 1078570) en de Kamerbrief met plan van aanpak lerarentekort (24 februari 2017,

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 8 referentie 1143793) concludeert de commissie dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte een beroep op het eindrapport IPTO (Centerdata, peildatum 1 oktober 2015), de Onderwijsbarometer po, vo en mbo 2015/2016 (Regioplan, 1 november 2016), de arbeidsmarktprognose van Centerdata (De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2015-2025, 1 november 2016), de Kamerbrief over de onderwijsarbeidsmarkt (29 november 2016, referentie 1078570) en de voortgangsbrief Plan van aanpak Lerarentekort (Gemeente Amsterdam, mei 2017). Tevens wordt een beroep gedaan op regionale gegevens van Centerdata (De arbeidsmarkt voor leraren vo 2017-2022, Regio Haaglanden Rijn Gouwe, 5 april 2017) en Desan (HBO-Monitor 2017) en het AIS van ROA met prognoses tot 2020. De commissie heeft daarnaast de meest actuele ROA gegevens met prognoses tot 2022 geraadpleegd. De voltijd variant van de bachelor leraar Duits is bedoeld voor scholieren die gaan studeren en de deeltijd variant voor onbevoegde leraren Duits uit de regio's Amsterdam, Schiphol, Leiden en de Duin- en Bollenstreek die opscholing nodig hebben.

Aanvrager geeft aan dat in 2015 ruim 10% van de lesuren Duits werd gegeven door onbevoegde of benoembare leraren (Centerdata, Eindrapport IPTO: bevoegdheden en vakken in het vo peildatum 1 oktober 2015, 27 januari 2017, p.52). In het schooljaar 2015/2016 werd gesignaleerd dat er relatief veel vacatures voor leraren Duits waren waar weinig op werd gereageerd en waarbij beschikbare kandidaten onbevoegd waren (Regioplan, Arbeidsmarktbarometer po, vo en mbo 2015/2016, 1 november 2016, p.24). In 2018 zal naar verwachting een landelijk tekort aan leraren Duits van 134 fte ontstaan terwijl dit in 2015 nog maar 4 fte was. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het sluiten van de lerarenopleiding aan de InHolland Hogeschool. Als er geen maatregelen worden genomen verwacht men een tekort van 266 fte in 2025 (Centerdata, De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2015-2025, 1 november 2016, p.43, zie Tabel 1). Aanvrager merkt op dat slechts een deel van deze vacatures zal geschikt zijn voor afgestudeerden van de bachelor leraar Duits omdat het tevens eerstegraads functies betreft. Twee derde tot drie kwart zal onvervulde tweedegraads functies voor leraren Duits betreffen.

Tabel 1. Landelijke ontwikkeling onvervulde vraag naar eerste- en tweedegraads leraren Duits in fte.

jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fte	4	61	94	134	154	169	174	184	205	235	266

Bron: Centerdata

Met name in Noord-Holland, waar de bachelor leraar Duits gevestigd zal zijn, zal het tekortenprobleem spelen. (Centerdata, De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2015-2025, 1 november 2016, p.21 en p.44). De meeste vacatures zijn te vinden in het westen van het land (62%), met name voor vreemde talen (Kamerbrief over de onderwijsarbeidsmarkt, 29 november 2016, referentie 1078570, p.5-7). Omdat InHolland Hogeschool geen studenten meer toelaat voor haar tweedegraads lerarenopleiding Duits zal er in de regio Amsterdam een gebrek aan deze opleiding zijn. Een knelpunt is dat leraren Duits

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 4 van 8 juist nodig zullen zijn omdat in de regio Noord-Holland het aantal leerlingen tot 2022 zal toenemen (Centerdata, De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2015-2025, 1 november 2016, p.14). Het verwachte tekort aan tweedegraads leraren Duits is weergegeven in Tabel 2. In het mbo is de situatie al nijpend (Voortgangsbrief Plan van aanpak Lerarentekort, Gemeente Amsterdam, mei 2017, p.1). Studenten van de bachelor leraar Duits zullen waarschijnlijk ook stage lopen in de regio's Haaglanden en Rijn Gouwe. Daar loopt het tekort op van 12 fte in 2015 naar 27 fte in 2022 (Centerdata, De arbeidsmarkt voor leraren vo 2017-2022, Regio Haaglanden Rijn Gouwe, 5 april 2017, p.14). De gemeente Amsterdam, Universiteit van Amsterdam en diverse (verenigingen van) schoolbesturen uit Noord-Holland en Zuid-Holland hebben aanvrager een adhesiebetuiging gestuurd.

Tabel 2. Regionale ontwikkeling onvervulde vraag naar tweedegraads leraren Duits, regio Noord-Holland in fte.

jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fte	12	19	23	26	29	31

Bron: Centerdata, bewerkt door Planmirror

Aanvrager heeft in het AIS van ROA gekeken naar de categorie hbo onderwijs. Daarin worden grote knelpunten verwacht. De commissie acht deze categorie echter te breed en heeft gekeken naar de categorie hbo leraar algemene vakken waar tweedegraads leraren Duits in thuis horen (zie Tabel 3). De komende jaren worden zeer veel vacatures verwacht, meer dan het aantal afgestudeerden. Veel knelpunten worden verwacht. Aangezien Duits een tekortvak is schat de commissie in dat de prognose voor de brede categorie hbo leraar algemene vakken zonder meer van toepassing is op het vak Duits.

Tabel 3. Arbeidsmarktprognose voor hbo leraren algemene vakken.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 Jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
hbo leraar algemene vakken	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		2200	14	2.2	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte vervangingsvraag tot 2022		7300	47	6.7	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte baanopeningen tot 2022		9500	61	8.3	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		9200	59	8	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0.99				groot
hbo leraar algemene vakken	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0.99				goed

Bron: ROA, AIS

Een deel van de studenten van de bachelor leraar Duits zal kiezen voor de richting havo/vwo. Zij vallen in de categorie docenten algemene vakken secundair onderwijs. Voor hen is de arbeidsmarktprognose redelijk goed en worden veel knelpunten verwacht (zie Tabel 4).

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 5 van 8 Tabel 4. Arbeidsmarktprognose docenten algemene vakken secundair onderwijs.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		3200	3	0.5	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2022		16500	15	2.4	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte baanopeningen tot 2022		19600	18	2.8	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.82				groot

Bron: ROA, AIS

Alles overwegende is de commissie van mening dat een arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de bachelor leraar Duits is aangetoond. De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister vijf zwaartepunten vastgelegd, te weten Creative Industry, Logistics & Aviation, Urban Vitality, Urban Management en Urban Education. De bachelor leraar Duits sluit aan op laatstgenoemde zwaartepunt. Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 1 november 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hogeschool van Amsterdam om de bachelor leraar Duits in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. Er zijn geen verwante onbekostigde opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide met bijna 40%. Ook de bachelor leraar Duits van InHolland Hogeschool die wordt opgeheven groeide. De bachelor van aanvrager kan de lacune die in de regio Amsterdam ontstaat opvullen.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 8 Tabel 6. Instroom in verwante hbo bachelors leraar Duits tweedegraads.

instelling	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Christelijke Hogeschool Windesheim	34	23	34	35	37
Driestar Educatief	8	12	7	9	11
Fontys Hogeschool	45	53	63	69	61
Hogeschool Rotterdam	27	40	43	41	34
Hogeschool Utrecht	30	43	44	37	63
Hogeschool Arnhem Nijmegen	49	54	44	56	59
InHolland Hogeschool	19	33	27	34	44
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	38	35	31	41	35
<i>Totaal aantal eerstejaars studenten</i>	<i>250</i>	<i>293</i>	<i>293</i>	<i>322</i>	<i>344</i>

Bron: Criho

Aanvrager stelt dat aangezien hbo studenten niet direct overwegen om ver van hun woonplaats te gaan studeren het belangrijk is om in Amsterdam een nieuwe tweedegraads lerarenopleiding Duits te vestigen. Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de bachelor leraar Duits op grond van de instroom bij de bachelor in Amsterdam van InHolland Hogeschool. Aanvrager verwacht dat circa 20 studenten per jaar zullen instromen. Deze 20 studenten zullen kiezen voor de deeltijd of de voltijd variant. De commissie acht de prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de bachelor leraar Duits worden afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien voldoende ruimte is om de bachelor leraar Duits zowel in voltijd als in deeltijd binnen het bekostigde domein vorm te geven.

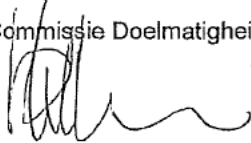
Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De Hogeschool van Amsterdam biedt vanuit de faculteit Onderwijs & Opvoeding al 16 tweedegraads lerarenopleidingen aan met een generiek (60%) en vakspecifiek (40%) deel. De bachelor leraar Duits zal worden ondergebracht in het Cluster Talen. Er kan gebruik worden gemaakt van bestaande expertise van de docenten vakdidactiek en van de kennis en het netwerk van het Expertisecentrum moderne vreemde talen van de Hogeschool van Amsterdam in samenwerking met ICLON.

Vestiging van de deeltijd en voltijd bachelor leraar Duits in Amsterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er voldoende ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de bachelor leraar Duits in voltijd en deeltijd te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 7 van 8 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek voor een voltijd-
en een deeltijdvariant.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

pagina 8 van 8 **Bijlage:**
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.